

**GROTE ATLAS
VAN
NEDERLANDS OOST-INDIË**

COMPREHENSIVE ATLAS OF THE NETHERLANDS EAST INDIES

**DRS. J.R. VAN DIESSEN
PROF. DR. F.J. ORMELING**

**R.C.M. BRAAM
MEVR. W. LEIJNSE
P.A. LEVI**

**DR. IR. J.J. REIJNDERS
DRS. R.P.G.A. VOSKUIL
M.P.B. ZIELLEMANS**

**BEGELEIDINGSCOMMISSIE KONINKLIJK NEDERLANDS AARDRIJKSKUNDIG GENOOTSCHAP
ROYAL DUTCH GEOGRAPHICAL SOCIETY ADVISORY COMMITTEE**

**DR. P. VAN DEN BRINK
PROF. DR. F.J. ORMELING
DRS. J.W.H. WERNER**

**ASIA MAIOR
KNAG**

Colofon/Colophon

Tekst/Text:

drs. J.R. van Diessen, Zierikzee; prof.dr. F.J. Ormeling, Utrecht; dr.ir. J.J. Reijnders, Eext; drs. R.P.G.A. Voskuil, Oosterbeek.

Samenstelling en onderzoek/Design and research:

dhr. R.C.M. Braam, Emmen; drs. J.R. van Diessen, Zierikzee; mevr. W. Leijnse, Zierikzee; dhr. P.A. Levi, Castricum; prof.dr. F.J. Ormeling, Utrecht; dhr. M.P.B. Zielemans, Meppen.

Begeleidingscommissie Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG)/Royal Dutch Geographical Society (KNAG) Advisory Committee:

dr. P. van den Brink, universitair docent historisch-cartografisch onderzoeksprogramma EXPLOKART, Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht, en archivaris KNAG/Lecturer of EXPLOKART Historical-Cartographical Research Programme, Faculty of Geographical Sciences, Utrecht University, Utrecht, and Archivist of KNAG; prof.dr. F.J. Ormeling, hoogleraar cartografie, Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht/Chair of Cartography, Faculty of Geographical Sciences, Utrecht University, Utrecht; drs. J.W.H. Werner, conservator kaartenverzameling KNAG, Universiteitsbibliotheek UvA/Curator of the KNAG Map Collection, University of Amsterdam Library, Amsterdam.

Redactionele adviezen/Editorial advice:

dr. E. Braches, Overveen (Japanse interneringskampen in Borneo; Bandjermasin/Japanese internment camps in Borneo; Bandjermasin); dhr. J.C. de Bruin (spoorweggeschiedenis van Nederlands-Indië/railway history of the Netherlands Indies); dhr. J. van Diessen, Aardenburg (algemeen/general); dhr. J. van Dulm, Castricum (Japanse interneringskampen in Nederlands-Indië, algemeen/Japanese internment camps in the Netherlands Indies, general); dhr. R. de Kloe, West-Terschelling (Koninklijke Paketvaart Maatschappij, KPM); dhr. W.J. Krijgsveld † (Japanse interneringskampen in Nederlands-Indië, algemeen/Japanese internment camps in the Netherlands Indies, general); dhr. H.J. Legemaate (Japanse interneringskampen in Nederlands-Indië, algemeen/Japanese internment camps in the Netherlands Indies, general); drs. H.A.M. Liesker, Amsterdam (Japanse interneringskampen in Nederlands-Indië, algemeen/Japanese internment camps in the Netherlands Indies, general); dhr. R. de Mes, Aalsmeer (KPM); dhr. A.J.J. Mulder, Amstelveen (KPM); ir. G. Weijers, Zwijndrecht (Japanse interneringskampen in Nederlands-Indië, algemeen/Japanese internment camps in the Netherlands Indies, general).

Vertalingen Nederlands-Engels en correctie/Dutch-English translations and proofreading:

dhr. W. Bek, Middelburg; Mrs. S.E. Paterson MA., Mr. M.R. Paterson MA., London, UK; mevr.drs. N.J. Smyth van Weesep, Utrecht.

Modern kaartmateriaal/Modern maps:

Universiteit Utrecht, Faculteit Geowetenschappen/Utrecht University, Faculty of Geographical Sciences, Utrecht; drs. H.A.M. Liesker, Amsterdam; dhr. D. van der Spek, Emmen; Grafisch Atelier M. Stenclak, Tienhoven;

Historisch kaartmateriaal/Historical maps:

Erasmus Universiteit, Universiteitsbibliotheek/Erasmus University Library, Rotterdam;

Indisch Wetenschappelijk Instituut (IWI), 's-Gravenhage/Scientific Institute of the Netherlands Indies (IWI), The Hague, mevr. H. Bolhuis-van Santwijk;

Kaartenverzameling van het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT)/Map Collection of the Royal Tropical Institute (KIT), Amsterdam, dhr. P.A. Levi;

Kaartenverzameling van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV)/Map Collection of the Royal Institute of Linguistics and Anthropology (KITLV), Leiden, dr. G.J. Knaap;

Koninklijke Landmacht, Instituut voor Militaire Geschiedenis (IMG), 's-Gravenhage/Royal Netherlands Army, Institute of Military History (IMG), The Hague, mevr.drs. L. Brama;

Koninklijke Luchtmacht, Sectie Luchtmachthistorie (SLH), 's-Gravenhage/Royal Netherlands Air Force, Historical Section (SLH), The Hague, dhr. G.J. Casius, dhr. H.Th.M. Kauffman;

Koninklijke Marine, Instituut voor Maritieme Historie (IMH), 's-Gravenhage/Royal Netherlands Navy, Institute of Naval History (IMH), The Hague, dhr. R.E. van Holst Pellekaan;

Kaartenverzameling van het KNAG, Universiteitsbibliotheek UvA/KNAG Map Collection, University of Amsterdam Library, Amsterdam, drs. J.W.H. Werner;

Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum (KTOMM) 'Bronbeek'/Royal Home for Retired Military Personnel (KTOMM) 'Bronbeek', Arnhem, mevr.drs. R.M. Raven, drs. D.W. Staat; drs. P.J. Verhoeven;

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)/Netherlands Institute for War Documentation (NIOD), Amsterdam, drs. R. Kok, dhr. R. Utermöhlen;

Prof.dr. F.J. Ormeling, Utrecht;

Dhr. F.J.C. Paris, Heukelum;

Kaartenverzameling en bibliotheek van de Topografische Dienst Nederland (TDN)/Map Collection and Library of the Topographical Service of the Netherlands (TDN), Emmen, dhr. R.C.M. Braam;

Uitgeverij Asia Maior/Atlas Maior, Zierikzee;

Uitgeverij De Bataafsche Leeuw, Amsterdam;

Universiteit Utrecht (UU), kaartenverzameling van de Faculteit Geowetenschappen/Utrecht University (UU), Map Collection of the Faculty of Geographical Sciences, Utrecht, dhr. R.P. Oddens;

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen, dhr. P. Vroege.

Digitaal opnemen van historisch kaartmateriaal/Scanning of historical maps:

MaxZ, Meppen; Scan-Studio, Heemstede; Topografische Dienst Nederland, Emmen, dhr. A.P. Hofman.

Bewerking van historisch kaartmateriaal, layout en overige technische voorbereiding/Adaptation of historical maps, layout and other pre-press preparations:

MaxZ, Meppen, dhr. M.P.B. Zielemans; L&O drukkerij/uitgeverij, Zierikzee.

Drukwerk, binden/Printing, binding:

Zrinski Printing & Publishing House, Čakovec, Kroatië/Croatia, Mr. Ž. Megla, Ms. K. Barbarić, Mr. Ž. Strbad, Mr. T. Horvat.

Overige/Other:

Bakosurtanal, Jakarta, Indonesia (bemiddeling bij plaatselijk onderzoek/local research assistance); mevr. Jac. Klooster, Middelburg (typewerk algemeen register/typing of general index); boekbinderij Phoenix, Middelburg (voorbereiding van originele kaarten uit de *Atlas van Tropisch Nederland* voor digitaal opnemen/pre-scan preparation of original maps from *Atlas van Tropisch Nederland*).

Eindredactie/Editor-in-chief:

drs. J.R. van Diessen, Zierikzee

Alle rechten voorbehouden/All rights reserved.

© Uitgeverij Asia Maior/Atlas Maior, Zierikzee 2003, 2004

© Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap 1938, 2003, 2004 (kaarten/maps *Atlas van Tropisch Nederland*)

Tweede, uitgebreide editie november 2004 / Second, extended edition November 2004

ISBN 90 74861 22 9

Uitgeverij Asia Maior/Atlas Maior
Postbus/P.O. Box 150, 4300 AD ZIERIKZEE NL
www.asiamaior.nl e-mail: amaior@zeelandnet.nl

Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap
Postbus/P.O. Box 80123, 3508 TC UTRECHT NL
www.knag.nl e-mail: info@knag.nl

MaxZ
Mepperstraat 12, 7855 PJ MEPPEN NL
e-mail: tjeumaxz@wxs.nl

Voorwoord/Preface

Het *Supplement* bij de *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië* bevat in de eerste plaats een aanvulling van kaarten en plattegronden die vanwege hun specifieke inhoud door de samenstellers en uitgever onontbeerlijk werden geacht voor opname in de Grote Atlas, waaronder verscheidene thematische kaarten met betrekking tot Indië als geheel, Sumatra, Java en Nieuw-Guinea, maar die bij de voorbereiding van de eerste editie van de atlas om diverse redenen daarvoor nog niet beschikbaar waren.

Daarnaast zijn enkele plattegronden toegevoegd van locaties in Nederlands Oost-Indië die, blijkens de uit het lezers-publiek ontvangen reacties op de eerste editie van de *Grote Atlas*, indertijd voor velen van bijzondere, vaak persoonlijke betekenis zijn geweest. Dit geldt bijvoorbeeld voor de toegevoegde gedetailleerde havenkaarten van Tandjoengpriok en Tandjoengperak, als aanvullingen op de algemene kaarten en plattegronden van Batavia en Soerabaja, maar ook de plattegrond van het Marine-Etablissement te Soerabaja en de nauwkeurige militaire kaart van Biak-Stad.

Inhoudelijk en in vormgeving is het voorliggende, separaat uitgegeven *Supplement* volledig identiek aan het *Supplement* dat als laatste hoofdstuk is opgenomen in de tweede editie (november 2004) van de *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië*, met uitzondering van de titelpagina's en de twee hier als extra toegevoegde aanvullings- en correctiepagina's met betrekking tot de kaarten en tekst van de eerste editie (november 2003) van de *Grote Atlas*.

The *Supplement* to the *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië* firstly contains a number of specific maps considered indispensable by the authors and publishers, such as the additional map of the East Indies' general ethnography as well as some thematic maps illustrating Sumatra's and Java's economy and infrastructure and New Guinea's last administrative divisions under Dutch government. For various reasons these were not available when the first edition of *Grote Atlas* was in preparation in 2003.

Also added are some plans of places in the Netherlands East Indies which, as generally became apparent from the readership's response to the first edition of *Grote Atlas*, were of special and personal significance in many people's lives at the time. Examples of these are detailed harbour maps of Tandjoengpriok and Tandjoengperak, included here as supplements to the general maps and plans of Batavia and Soerabaja, a plan of Soerabaja Naval Base and an accurate military map of Biak Town.

In contents and general layout, this separately published version of the *Supplement* is completely identical to the *Supplement* included as the final chapter in the second edition (November 2004) of *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië*, except for the title pages and the two extra pages reserved here for some minor supplements to and corrections of maps and text in the first edition (November 2003) of *Grote Atlas*.

Asia Maior/KNAG, November 2004

Colofon/Colophon

Tekst/Text:

drs. J.R. van Diessen, Zierikzee.

Samenstelling en onderzoek/Design and research:

dhr. R.C.M. Braam, Emmen; drs. J.R. van Diessen, Zierikzee; mevr. W. Leijne, Zierikzee; dhr. P.A. Levi, Castricum; prof.dr. F.J. Ormeling, Utrecht; dhr. M.P.B. Ziellemans, Meppen.

Begeleidingscommissie Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG/Royal Dutch Geographical Society (KNAG) Advisory Committee:

dr. P. van den Brink, universitair docent historisch-cartografisch onderzoeksprogramma EXPLOKART, Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht, en archivaris KNAG/Lecturer at EXPLOKART Historical-Cartographical Research Programme, Faculty of Geographical Sciences, Utrecht University, Utrecht, and Archivist of KNAG; prof.dr. F.J. Ormeling, hoogleraar cartografie, Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht/Chair of Cartography, Faculty of Geographical Sciences, Utrecht University, Utrecht; drs. J.W.H. Werner, conservator kaartenverzameling KNAG, Universiteitsbibliotheek UvA/Curator of the KNAG Map Collection, University of Amsterdam Library, Amsterdam.

Redactionele adviezen/Editorial advice:

dhr. J.C. de Bruin (spoorweggeschiedenis van Nederlands-Indië/railway history of the Netherlands East Indies); dhr. H.J. Legemaate (marinegeschiedenis Nederlands Oost-Indië tijdens de Tweede Wereldoorlog/Netherlands East Indies in World War II, naval history).

Correctie Engelse tekst/Proofreading of English text:

Mrs. S.E. Paterson MA., Mr. M.R. Paterson MA., London, UK.

Historisch kaartmateriaal/Historical maps:

Centrale Archief Selectiedienst (CAS)/Central Archives Selection Office (CAS), Winschoten, dhr. A.B. van der Ploeg; Kaartenverzameling van het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT)/Map Collection of the Royal Tropical Institute (KIT), Amsterdam, dhr. P.A. Levi;

Koninklijke Landmacht, Instituut voor Militaire Geschiedenis (IMG), 's-Gravenhage/Royal Netherlands Army, Institute of Military History (IMG), The Hague, mevr.drs. L. Brama;

Koninklijke Marine, Instituut voor Maritieme Historie (IMH), 's-Gravenhage/Royal Netherlands Navy, Institute of Naval History (IMH), The Hague, dhr. J.A. Dorlas, dr. A.A. Lemmers;

Kaartenverzameling van het KNAG, Universiteitsbibliotheek UvA/KNAG Map Collection, University of Amsterdam Library, Amsterdam, drs. J.W.H. Werner;

Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum (KTOMM) 'Bronbeek'/Royal Home for Retired Military Personnel (KTOMM) 'Bronbeek', Arnhem, mevr. drs. E.C. Reiss, drs. P.J. Verhoeven;

Nationaal Archief, 's-Gravenhage/National Archives, The Hague;

Kaartenverzameling en bibliotheek van de Topografische Dienst Nederland (TDN)/Map Collection and Library of the Topographical Service of the Netherlands (TDN), Emmen, dhr. R.C.M. Braam; Uitgeverij Asia Maior/Atlas Maior, Zierikzee.

Digitaal opnemen van historisch kaartmateriaal/Scanning of historical maps:

MaxZ, Meppen; Pictura Imaginis, Heiloo; Topografische Dienst Nederland, Emmen, dhr. B.H. Tieber.

Bewerking van historisch kaartmateriaal, layout en overige technische voorbereiding/Adaptation of historical maps, layout and other pre-press preparations:

MaxZ, Meppen, dhr. M.P.B. Ziellemans.

Drukwerk, binden/Printing, binding:

Zrinski Printing & Publishing House, Cakovec, Kroatië/Croatia, Mr. Ž. Megla, Ms. K. Barbarić, Mr. Ž. Strbad, Mr. T. Horvat.

Eindredactie/Editor-in-chief:

drs. J.R. van Diessen, Zierikzee.

Alle rechten voorbehouden/All rights reserved.

© Uitgeverij Asia Maior, Zierikzee 2004

ISBN 90 74861 24 5

Uitgeverij Asia Maior
Postbus/P.O. Box 150
4300 AD ZIERIKZEE NL
www.asiamaior.nl
e-mail: amaior@zeelandnet.nl

Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap
Postbus/P.O. Box 80123
3508 TC UTRECHT NL
www.knag.nl
e-mail: info@knag.nl

MaxZ
Mepperstraat 12
7855 PJ MEPPEN NL
e-mail: tjeumaxz@wxs.nl

Inhoudsopgave/Table of contents

De jaartallen geven in het algemeen het jaar van uitgave aan, tenzij de inhoud van de kaart eenduidig verband houdt met een eerder tijdstip of tijdvak.

The years refer to the year of publication, unless the map contents represent a subject relating exclusively to an earlier date or period.

2 . . . Voorwoord, Inhoudsopgave, Colofon Preface, Table of contents, Colophon

Nieuwe kaarten en plattegronden/New maps and plans:

4-5 . . Nederlands Oost-Indië, algemeen Netherlands East Indies, general

4-5 Nederlands Oost-Indië en omgeving, volkenkunde, bevolkingsdichtheid, godsdiensten, zendingsgebieden 1940 1:8.150.000 (hoofdkaart)
Netherlands East Indies and surrounding areas, ethnography, religions, Protestant and Roman Catholic Missions 1940 1:8,150,000 (main map)

6-11 . Sumatra

6-7 Sumatra, economie 1922 (1920) 1:3.300.000
Sumatra, economy 1922 (1920) 1:3,300,000
8-9 Sumatra, verkeersverbindingen en bevolkingsdichtheid 1929 (1928) 1:3.200.000
Sumatra, road and rail connections, communications, shipping lines, population density 1929 (1928) 1:3,200,000
10-11 Djambi 1948 1:6.400
Djambi 1948 1:6,400
11 Sabang havenwerken 1920 1:15.600
Sabang port facilities 1920 1:15,600
Emmahaven havenwerken 1920 1:14.300
Emmahaven port facilities 1920 1:14,300

12-23 Java

12-13 Java, areaal van gouvernementsbossen en ondernemingen 1926 (1922) 1:1.785.000
Java, area covered by government woodlands and western estates 1926 (1922) 1:1,785,000
Java, beplante areaal van de voornaamste cultuurgewassen 1926 (1922) 1:1.785.000
Java, area planted with major estate crops 1926 (1922) 1:1,785,000
14-15 Java, spoor- en tramwegen tijdens de Japanse bezetting 1945 1:1.800.000
Java, railways and tramways under Japanese occupation 1945 1:1,800,000
15 Demak 1915 1:33.300
Demak 1915 1:33,300
Koedoes 1915 1:33.300
Koedoes 1915 1:33,300
Djapara 1915 1:33.300
Djapara 1915 1:33,300
16 Salatiga 1930 1:12.000
Salatiga 1930 1:12,000
17 Toeban 1948 1:20.000
Toeban 1948 1:20,000
Ngandjoek 1938 1:33.300
Ngandjoek 1938 1:33,300
Toeloengagoeng 1939 1:33.300
Toeloengagoeng 1939 1:33,300
Sidoardjo 1924 1:33.300
Sidoardjo 1924 1:33,300
Lawang 1932 1:33.300
Lawang 1932 1:33,300
18-19 Batavia Tandjoengpriok, bestaande en geprojecteerde havenwerken 1920 1:15.600
Batavia Tandjoengpriok, existing and projected port facilities 1920 1:15,600
19 Batavia Tandjoengpriok in 1891, situatiekaart havengebied 1920 1:15.600
Batavia Tandjoengpriok in 1891, harbour area situation map 1920 1:15,600
20-21 Soerabaja Tandjoengperak, bestaande en geprojecteerde havenwerken 1920 1:15.600
Soerabaja Tandjoengperak, existing and projected port facilities 1920 1:15,600
22-23 Soerabaja Marine-Etablissement 1936 1:3.125
Soerabaja Naval Base 1936 1:3,125

24-26 Molukken en Nederlands Nieuw-Guinea Moluccas and Dutch New Guinea

24-25 Biak-Stad 1960 1:14.500
Biak Town 1960 1:14,500
24 Boela 1943 1:12.700
Boela 1943 1:12,700
25 Bandanaira en Goenoeng Api 1900 1:25.000
Bandanaira and Goenoeng Api 1900 1:25,000
Babo 1942 1:10.500
Babo 1942 1:10,500
26 Nederlands Nieuw-Guinea bestuursindeling 1962 1:5.640.000
Dutch New Guinea administrative divisions 1962 1:5,640,000
Hollandia 1943 1:17.800
Hollandia 1943 1:17,800

Aanvullingen en correcties in kaarten en tekst eerste editie *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië*/Supplements and corrections to maps and text *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië* first edition:

27 Nederlands Oost-Indië in de Tweede Wereldoorlog 1941-1945 1:8.750.000
Netherlands East Indies in World War II 1941-1945 1:8,750,000
Pladjoe 1945 1:12.700
Pladjoe 1945 1:12,700
28 Modjokerto 1946 1:12.500
Modjokerto 1946 1:12,500

Tekstaanvullingen en -correcties
Supplements and corrections to text

**GROTE ATLAS
VAN
NEDERLANDS OOST-INDIË**
COMPREHENSIVE ATLAS OF THE NETHERLANDS EAST INDIES
SUPPLEMENT

**DRS. J.R. VAN DIESSEN
PROF. DR. F.J. ORMELING**

**R.C.M. BRAAM P.A. LEVI
MEVR. W. LEIJNSE M.P.B. ZIELLEMANS**

**BEGELEIDINGSCOMMISSIE KONINKLIJK NEDERLANDS AARDRIJKSKUNDIG GENOOTSCHAP
ROYAL DUTCH GEOGRAPHICAL SOCIETY ADVISORY COMMITTEE**

**DR. P. VAN DEN BRINK
PROF. DR. F.J. ORMELING
DRS. J.W.H. WERNER**

**ASIA MAIOR
KNAG**